

РОЗВИТОК ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ НАУКИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ

БОГДАН ЗАСАДНИЙ,

*канд. екон. наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри обліку
та аудиту економічного
факультету Київського
національного університету
імені Тараса Шевченка*

Нещодавно на економічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбулася підсумкова науково-практична конференція Всеукраїнського конкурсу наукових студентських робіт у галузі науки «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит».

Розв'язання актуальних проблем розвитку теоретико-методологічних та організаційно-практичних засад ведення обліку й складання звітності в Україні обумовлює необхідність підготовки таких фахівців, які б мали незаангажований погляд на економічні явища та процеси, вміли застосовувати класичні підходи у принципово нових ситуаціях та знаходити нові шляхи вирішення існуючих проблем щодо підвищення інформативності, достовірності та відповідності звітності вітчизняних підприємств міжнародним стандартам, що сприятиме їх виходу на світові ринки капіталу, активізації та інтенсифікації інвестиційних процесів, розбудові національної економіки загалом.

Зростаюча масштабність процесів гармонізації та стандартизації бухгалтерського обліку і звітності, бурхливий розвиток інформаційних технологій та активізація інтеграційних процесів вимагають від бухгалтерів швидкого та адекватного реагування на їх виклики, що є неможливим без створення потужної наукової та методологічної бази, а також розробки на її основі якісно нової теорії обліку.

Підготовка нової генерації спеціалістів, на долю яких випала велика відповідальність за розбудову ринкової моделі національної економіки, потребує застосування принципово нових підходів до процесу їх підготовки, безумовно важливою частиною якого є конкурси студентських наукових робіт.

Традиції щорічного проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у галузі науки «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» покликані всебічно сприяти формуванню у міжвузівському студентському середовищі атмосфери творчого пошуку та змагання з метою створення умов для розкриття ін-

телектуального потенціалу молодих талановитих особистостей.

Багаторічний досвід економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка проведення всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт і студентських олімпіад, а також створена науково-методологічна та матеріально-технічна база сприяли проведенню конкурсу в найкращих традиціях цього інтелектуального змагання, що ґрунтується на принципах науковості, об'єктивності та творчої спрямованості.

У першому турі конкурсу галузевою конкурсною комісією у складі визнаних науковців провідних університетів України було прорецензовано 176 студентських наукових робіт, що надійшли із 84 вищих навчальних закладів України III–IV рівнів акредитації. Слід зазначити, що у конкурсі взяли участь представники із 22 областей України та АР Крим, що свідчить про високу популярність та престиж конкурсу серед українського студентства.

Тематика конкурсних робіт висвітлює характерне для сучасної студентської молоді креативне мислення на основі глибоких професійних знань, вміння вільно орієнтуватися в англійськом професійному інформаційному середовищі, використання сучасних інформаційних технологій, обґрунтування оцінок та нестандартних рішень у системі управління господарюючих суб'єктів – підприємств, організацій та установ. Це стає об'єктивною потребою професійної діяльності сучасних фахівців у галузі бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту.

Галузевою конкурсною комісією було проведено аналіз тем конкурсних робіт за такими напрямками: теорія бухгалтерського обліку; методологія й організація фінансового та управлінського обліку; методика та організація економічного аналізу; методологія, методика та організація контролю і аудиту; звітність підприємств в умовах застосування міжнародних стандартів та суміжні теми – облік і контроль, облік та аналіз тощо (таблиця).

Таблиця

ТЕМАТИКА КОНКУРСНИХ СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ

№ з/п	Напрямок дослідження	Кількість робіт	%
1	Теорія бухгалтерського обліку	5	3
2	Методологія й організація фінансового та управлінського обліку	75	43
3	Звітність підприємства в умовах застосування міжнародних стандартів	14	8
4	Економічний аналіз	25	14
5	Методологія, методика та організація контролю і аудиту	28	16
6	Суміжні: облік і контроль, облік та аналіз	29	16
Разом		176	100

У цілому теми робіт були актуальними, відповідали стану та сучасним потребам розвитку обліково-аналітичної науки, зокрема найбільше робіт було присвячено методології та організації фінансового й управлінського обліку – 43% (75 робіт) від загальної кількості конкурсних робіт.

Змістовна частина багатьох робіт відрізнялася не тільки актуальністю наукового дослідження, а й логікою побудови структури роботи, самостійним викладом матеріалу, широким використанням економіко-математичних і статистичних методів дослідження, сучасних інформаційних технологій. Роботи переможців конкурсу містили коротку критичну оцінку розробки наукової теми вітчизняними та зарубіжними вченими з посиланнями на літературні оригінальні джерела іноземними мовами, електронні Інтернет-ресурси. Висновки та пропозиції, як правило, містили констатуючу і конструктивну частини, наукову новизну та практичне значення дослідження.

Проте слід зазначити, що в частині робіт було виявлено недоліки та зроблено зауваження щодо змісту й оформлення, а саме:

- обґрунтування актуальності теми здебільшого зводилося до констатації факту, що тема є актуальною, а наведені аргументи були непереконливими, деякі теми були не актуальними або її втратили;

- оцінка рівня розробки наукової теми була поверховою, без критичного аналізу робіт відомих вітчизняних і зарубіжних авторів. Деякі роботи таку складову, як вступ, не містили взагалі;

- деякі роботи не містили наукової новизни, наукове та практичне значення дослідження не визначалися або були сумнівними;

- побудова деяких робіт алогічна. В деяких роботах більше половини тексту було зайнято описуванням господарської діяльності суб'єкта господарювання та його техніко-економічних показників. Такі роботи важко було ідентифікувати як роботи за тематикою конкурсу;

- окремі роботи містили досить значну частину запозиченого матеріалу без посилань на авторів, мали місце реферативний виклад матеріалу без його критичної оцінки;

- як правило, в таких роботах зміст, висновки та пропозиції були не узгоджені із задекларованими предметом і об'єктом, метою та завданнями дослідження;

- недоліком використання бібліографічних джерел було те, що автори включали застарілу літературу та нормативно-правові акти, наукові статті, які втратили актуальність. Натомість НКУ та Закони, які регулюють питання бухгалтерського обліку, контролю та аудиту, не наводилися. Майже були відсутні посилання на роботи відомих учених, які працюють у навчальному закладі, де навчається студент. Список вико-

ристаної літератури оформлювався з порушенням установлених правил, стандартів.

За результатами рецензування конкурсних робіт галузева конкурсна комісія відповідно до Положення про проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук визначила кращі наукові роботи студентів (25% від загальної кількості робіт, що надійшли на конкурс) і рекомендувала на заключний етап конкурсу – підсумкову науково-практичну конференцію 44 роботи, де автори мали змогу зробити наукову доповідь. Демонстрація змістовних статистичних таблиць, схем і графіків, логічних моделей, економічних інтерпретацій та висновків показала високий професійний рівень володіння сучасними інформаційними технологіями, вміння та навички демонстрації результатів наукових досліджень. На підсумковій науково-практичній конференції виступило 40 студентів із 32 вищих навчальних закладів.

Рішенням галузевої конкурсної комісії дипломами I ступеня нагороджено 9 студентів вищих навчальних закладів України:

Валерія Вдовиченко (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, науковий керівник проф. І. Дрозд);

Юлія Судин (Тернопільський національний економічний університет, науковий керівник проф. З. Задорожний);

Андрій Степанчук (ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», науковий керівник проф. С. Свірко);

Вікторія Малишко (Харківський національний економічний університет, науковий керівник доц. Ю. Часовнікова);

Альона Федорець (Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Туган-Барановського, науковий керівник доц. О. Головащенко);

Олена Врублевська (Національний університет біоресурсів і природокористування України, науковий керівник проф. Є. Калюга);

Марина Миронюк (Житомирський державний технологічний університет, науковий керівник проф. Ф. Бутинець);

Євген Юркевич (Чортківський інститут підприємництва і бізнесу Тернопільського національного економічного університету, науковий керівник доц. В. Олійничук);

Ірина Турок (Житомирський національний агро-екологічний університет, науковий керівник проф. Л. Суліменко).

Дипломи II ступеня отримали студенти 13 вищих навчальних закладів України, а дипломами III ступеня нагороджено студентів 18 вищих навчальних закладів України.

Отже, проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у галузі науки «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» всебічно сприяло формуванню атмосфери творчого пошуку та змагальності, розкриття інтелектуального потенціалу талановитих студентів ВНЗ України.